

การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยรูปแบบ UTTPAO Model ของโรงเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์

THE SCHOOL ADMINISTRATION ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE WITH
UTTPAO MODEL OF UTTARADIT PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

กฤตย์ ไชยวงศ์*
Krit chaiwong, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยศึกษาจากประชากรจำนวน 68 คน ประกอบด้วย ข้าราชการครู ครูอัตราจ้าง และบุคลากรทางการศึกษา ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่หลักกฎหมายนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนหลักความรับผิดชอบ หลักคุณธรรม และหลักความคุ้มค่า มีประโยชน์ อยู่ในระดับมาก สำหรับความคิดเห็นของข้าราชการครู ครูอัตราจ้างและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยรูปแบบ UTTPAO Model ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The purpose of this research were to study and compare the opinions of the teachers and education personnel on the school administration, according to the principles of good governance with UTTPAO Model of Uttaradit Provincial Administrative Organization School. The study population was 68, consisted of teachers, employees, and education personnel. Questionnaire with Likert Rating

* ผู้อำนวยการโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

Scales were used as data collection instruments.

The results found that the overall was at high level; the principles of Ordinance, Transparency and Participation were at highest level. The principles of Accountability, True Morality and Usefulness were at high level. The differences of sexes, ages, educational levels and positions of the teachers, employees, and education personnel were not the factors that make the opinions different.

Keyword: The School Administration, Good governance

บทนำ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 76 บัญญัติว่า รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติที่ดี เป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560, น.19) หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) หรือเรียกว่า “หลักธรรมาภิบาล” ซึ่งเป็นหลักการบริหารจัดการองค์การให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และ หลักความคุ้มค่า (วารศักดิ์ อูธรรมโณ, 2544, น.10) ซึ่งสอดคล้องกับ Eni Eja (2014, pp.19-38) ที่มองว่าหลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางหนึ่งในการปรับปรุงระบบราชการให้มีความสำคัญกับประสิทธิภาพและความรับผิดชอบต่อทุกองค์กร หลักธรรมาภิบาล จึงเป็นมิติของกระบวนทัศน์ใหม่ ในการบริหารงานภาครัฐ ที่เน้นบทบาทของผู้บริหารงานในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพสูง ในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้น เพื่อประกันเรื่องฉ้อราษฎร์บังหลวงและ

ความไม่มีประสิทธิภาพ การบริหารงานอย่างโปร่งใส ให้มีคุณภาพ ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการใช้มาตรการเชิงรุกเพื่อแก้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยได้กำหนดเป็นนโยบายหลัก และนโยบายเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

ได้นัยย้ำหลักการทำงานของกระทรวงมหาดไทย โดยให้หน่วยงานต่างๆทั้งในระดับกระทรวง กรม ภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อแก้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมุ่งเน้นเรื่องการบริหารงบประมาณให้มีความโปร่งใส และเป็นไปตามขั้นตอนและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุภารกิจมหาดไทยใสสะอาด (คลังข่าวมหาดไทย, 2562)

หลักธรรมาภิบาล จึงเป็นหัวใจสำคัญยิ่งของทุกองค์กร โดยเฉพาะระบบการศึกษาต้องมีการบริหาร การเรียนการสอนที่โปร่งใส คือการตรวจสอบและอธิบายได้ทุกขั้นตอนต้องมีผู้รับผิดชอบ การบริหารจัดการของสถานศึกษาทุกสังกัด ทุกกระทรวง ที่ให้บริการการศึกษาแก่นักเรียน จึงต้องนำหลักธรรมาภิบาล มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล สามารถ บูรณาการเข้ากับการดำเนินงานของสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน คือการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ซึ่งเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง มีความสุข ต่อสังคมสืบต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556, น.31)

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญและความสำเร็จที่นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานต่างๆ จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายเรื่อง แล้วพิจารณาองค์ประกอบที่สอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียนร่วมกับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้นำองค์ประกอบของ หลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียน โดยกำหนดแนวทางตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก ตามชื่อย่อภาษาอังกฤษของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ (Uttaradit Provincial Administrative Organization School : UTTPAO School) ในรูปแบบ UTTPAO Model ประกอบด้วย U = Usefulness : หลักความคุ้มค่า มีประโยชน์, T = Transparency : หลักความโปร่งใส, T = True Morality : หลักคุณธรรม, P = Participation : หลักการมีส่วนร่วม, A = Accountability : หลักความรับผิดชอบ และ O = Ordinance : หลักกฎหมาย นิติธรรม

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยรูปแบบ UTTPAO Model ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ให้บรรลุเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดประโยชน์ต่อราชการและนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร คือข้าราชการครู ครูอัตราจ้าง และบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ปีการศึกษา 2562

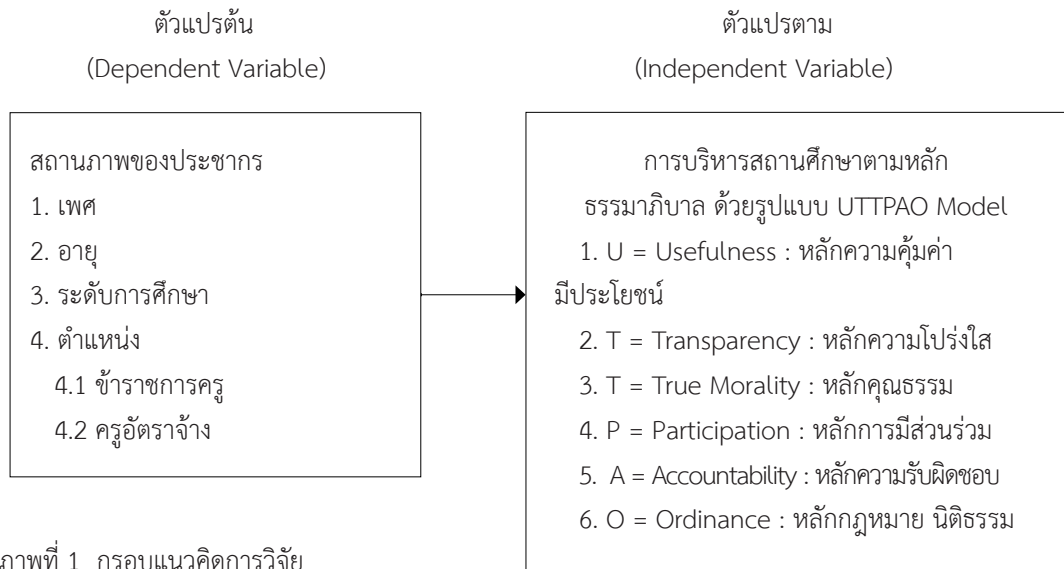
ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้วยรูปแบบ UTTPAO Model มี 6 ประการ ได้แก่ หลักความคุ้มค่า มีประโยชน์ หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักกฎหมาย นิติธรรม

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกัน
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกัน
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกัน
4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variable) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร เครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู ครูอัตราจ้างและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 68 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวางแผนตามประเด็นในกรอบแนวคิดที่ศึกษา และตามข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลสถานภาพของประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (close ended questionnaire) ชนิดของคำถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (check list)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ ชนิดของคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert, 1976, น.247)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามและวิธีเก็บข้อมูลก่อนลงมือแจกแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามตรวจดูความสมบูรณ์ในแต่ละข้อให้ครบสมบูรณ์ หากปรากฏว่าแบบสอบถาม

ชุดใดผู้ตอบไม่ครบทุกข้อต้องทำการเก็บเพิ่มเติม

3.3 ได้แบบสอบถามที่คืนมาครบทุกฉบับ จำนวน 68 ชุด แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

4.1 ข้อมูลสถานภาพของประชากร ใช้ค่าความถี่ และร้อยละ (%)

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถาม ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มประชากร (μ) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร (σ) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียน องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นข้าราชการครู ครูอัตราจ้างและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 68 คน

หลักธรรมาภิบาล ตามรูปแบบ UTTPAO Model	ข้าราชการครู (n = 20)		ครูอัตราจ้าง (n = 25)		บุคลากรฯ (n = 23)		เฉลี่ย	
	μ	σ	μ	σ	μ	σ	μ	σ
	U = Usefulness : หลักความคุ้มค่า มีประโยชน์	4.19	0.66	4.05	0.71	4.16	0.45	4.13
T = Transparency : หลักความโปร่งใส	4.58	0.48	4.44	0.58	4.51	0.57	4.51	0.54
T = True Morality : หลักคุณธรรม	4.41	0.36	4.22	0.49	4.44	0.53	4.36	0.46
P = Participation : หลักการมีส่วนร่วม	4.62	0.59	4.59	0.55	4.32	0.49	4.51	0.54
A = Accountability : หลักความรับผิดชอบ	4.38	0.55	4.28	0.38	4.53	0.48	4.40	0.47
O = Ordinance : หลักกฎหมาย นิติธรรม	4.52	0.61	4.55	0.66	4.57	0.52	4.55	0.60
รวม / เฉลี่ย	4.45	0.54	4.36	0.56	4.42	0.51	4.41	0.54

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.41$, $\sigma=0.54$) เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักกฎหมาย นิติธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.55$, $\sigma=0.60$) รองลงมาคือ หลักความโปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.51$, $\sigma=0.54$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ หลักความคุ้มค่า มีประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.13$, $\sigma=0.61$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายกลุ่มประชากร พบว่า ข้าราชการครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษา ตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

($\mu=4.45$, $\sigma=0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตาม ลำดับค่าเฉลี่ย คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\mu=4.62$, $\sigma=0.59$) หลักความโปร่งใส ($\mu=4.58$, $\sigma=0.48$) หลักกฎหมาย นิติธรรม ($\mu=4.52$, $\sigma=0.61$) หลักคุณธรรม ($\mu=4.41$,

$\sigma=0.36$) หลักความรับผิดชอบ ($\mu=4.38, \sigma=0.55$) และ หลักความคุ้มค่า มีประโยชน์ ($\mu=4.19, \sigma=0.66$)

ครูอัตราจ้าง มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตต์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.36, \sigma=0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ หลักการมีส่วนร่วม ($\mu=4.59, \sigma=0.55$) หลักกฎหมาย นิติธรรม ($\mu=4.55, \sigma=0.66$) หลักความโปร่งใส ($\mu=4.44, \sigma=0.58$) หลักความรับผิดชอบ ($\mu=4.28, \sigma=0.38$) หลักคุณธรรม ($\mu=4.22, \sigma=0.49$) และหลักความคุ้มค่า มีประโยชน์ ($\mu=4.05, \sigma=0.71$)

บุคลากรทางการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตต์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.42, \sigma=0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ หลักกฎหมาย นิติธรรม ($\mu=4.57, \sigma=0.52$) หลักความรับผิดชอบ ($\mu=4.53, \sigma=0.48$) หลักความโปร่งใส ($\mu=4.51, \sigma=0.57$) หลักคุณธรรม ($\mu=4.44, \sigma=0.53$) หลักการมีส่วนร่วม ($\mu=4.32, \sigma=0.49$) และหลักความคุ้มค่า มีประโยชน์ ($\mu=4.16, \sigma=0.45$)

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานและวิเคราะห์ความแตกต่าง การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตต์ จำแนกตามสถานะภาพของประชากร โดยเฉลี่ยและรายด้าน

หลักธรรมาภิบาล ตามรูปแบบ UTTPAO Model	สถานภาพของประชากร			
	เพศ	อายุ	ระดับการศึกษา	ตำแหน่ง
U = Usefulness : หลักความคุ้มค่า มีประโยชน์	0.76	0.428	0.195	0.442
T = Transparency : หลักความโปร่งใส	0.81	0.033*	0.208	0.158
T = True Morality : หลักคุณธรรม	0.49	0.191	0.217	0.532
P = Participation : หลักการมีส่วนร่วม	0.36	0.021*	0.115	0.018*
A = Accountability : หลักความรับผิดชอบ	0.67	0.440	0.456	0.403
O = Ordinance : หลักกฎหมาย นิติธรรม	0.84	0.077	0.334	0.229
รวม / เฉลี่ย	0.75	0.281	0.136	0.034

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตต์ โดยเฉลี่ยและรายด้าน จำแนกตามสถานะภาพของประชากร สรุปได้ดังนี้ เพศ พบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ อายุ พบว่า โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน 2 ด้านคือหลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ระดับการศึกษา พบว่า โดยเฉลี่ยและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ และ ตำแหน่ง พบว่า โดยเฉลี่ย ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ แต่เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกัน 1 ด้านคือหลักการมีส่วนร่วม มีความแตกต่างกัน

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยรูปแบบ UTPPAO Model ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักกฎหมาย นิติธรรม (Ordinance : O) รองลงมา คือหลักความโปร่งใส (Transparency : T) หลักการมีส่วนร่วม (Participation : P) หลักความรับผิดชอบ (Accountability : A) และหลักคุณธรรม (True Morality : T) ตามลำดับ ส่วนด้านที่อยู่ในระดับต่ำสุดคือหลักความคุ้มค่า มีประโยชน์ (Usefulness : U)

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยรูปแบบ UTPPAO Model ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่าข้าราชการครู ครูอัตราจ้างและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกันและไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 76 ระบุให้รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติและปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560, น.19) อีกทั้ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้เน้นย้ำให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งใน

ระดับกระทรวง กรม ภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อแก้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมุ่งเน้นเรื่องการบริหารงบประมาณให้มีความโปร่งใส (คลังข่าวมหาดไทย, 2562) สถานศึกษาจึงนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาด้วย และจากการพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หลักกฎหมาย นิติธรรม (Ordinance : O) หลักความโปร่งใส (Transparency : T) และหลักการมีส่วนร่วม (Participation : P) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการศึกษานั้นนอกจากจะยึดระเบียบข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้องของกระทรวงมหาดไทยแล้ว ต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะที่เป็นกระทรวงหลักในการจัดการศึกษาที่กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดและในกำกับถือปฏิบัติ ซึ่งการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ ต้องยึดระเบียบกฎหมาย เน้นความโปร่งใส โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของกมลพรรณ พิงดัวง (2560, น.171) ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าหลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักการกระจายอำนาจ และหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพรณ ผิวอ่อน (2559, น.99-100) ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล กุยกะเหนือ อำเภอกุยกะบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม และหลักนิติธรรม มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับวรลักษณ์ วรรณกุล (2559, น.62- 65) ที่วิจัยเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลขององค์การ

บริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านความรับผิดชอบต่อเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วม ด้านความโปร่งใส ด้านความคุ้มค่า ด้านนิติธรรม และด้านคุณธรรม และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถวิริยะ (2559, น.87) ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่าหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักประสิทธิภาพ หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักการกระจายอำนาจ อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านที่อยู่ในระดับต่ำสุดคือหลักความคุ้มค่า มีประโยชน์ (Usefulness : U) ทั้งนี้เพราะระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยรายได้และการจ่ายเงินของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2562 กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดมีหน้าที่จัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน มีอำนาจในการจัดซื้อจัดจ้างที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนเท่านั้น ดังนั้นการจัดซื้อครุภัณฑ์ การก่อสร้าง การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่เป็นอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้นสังกัด (คลังข่าวมหาดไทย, 2562) ในการจัดซื้อครุภัณฑ์และสื่อการเรียนการสอนที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดซื้อให้แก่โรงเรียนในบางรายการไม่ตรงกับความเป็นจริงและความต้องการของโรงเรียน ส่งผลให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า การจัดซื้อครุภัณฑ์ดังกล่าวไม่มีความคุ้มค่า และไม่มีประโยชน์ต่อนักเรียน

2. ความคิดเห็นของข้าราชการครู ครูอัตราจ้างและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยรูปแบบ UTPPAO Model ของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ ได้บริหารจัดการศึกษาอย่างมีระบบตามกระบวนการ PDCA โดยยึดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School-based Management for Local Development : SBMLD) ของกรมส่งเสริมการปกครอง

ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ที่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล ด้วยรูปแบบ UTPPAO Model ส่งผลให้บุคลากรทุกกลุ่มตระหนัก เข้าใจ และรับรู้การดำเนินงาน (โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์, 2561, น.19) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงชัย นกขมิ้น (2556) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีอายุระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เขตพื้นที่อาศัยและระยะเวลาพำนักอาศัยในชุมชนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับความเป็นธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ อรรถวิริยะ (2559, น.87) ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรภายในองค์กรที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรลักษณ์ วรณกุล (2559, น.62-65) ที่วิจัยเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มี เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นในภาพรวมการบริหาร จัดการตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ครูและบุคลากรส่วนใหญ่ มีความคิดเห็น

เกี่ยวกับประเด็นความคุ้มค่า มีประโยชน์ อยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัด ควรจะสำรวจความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียนในสังกัดก่อนที่จะมีการจัดซื้อครุภัณฑ์ มอบให้แก่โรงเรียน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพอันเกิดจากการนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้เป็นการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

กมลพรรณ พึ่งดวง. (2560). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คลังข่าวมหาดไทย. (2562). *โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงมหาดไทย ประจำปี 2562*. สืบค้น วันที่ 29 กรกฎาคม 2562, จาก <http://newskm.moi.go.th/>

ทรงชัย นกขมิ้น. (2556). *การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นิภาพรณ ผิวอ่อน. (2559). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดเหยื่อ อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2544). *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์. (2561). *แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (School-based Management for Local Development : SBMLD) ประจำปีการศึกษา 2562*. อุดรดิตถ์: โรงเรียนองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์.

วรลักษณ์ วรรณกุล. (2559). *การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพมหานคร : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

อรทัย ทวีระวงษ์. (2559). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์). กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

Eni Eja, Aloba. (2014). Promoting the Culture of Democracy and Good Governance in Local Government Councils in Nigeria : The Role of the Legislature. *British Journal of Arts and Social Sciences*, 18(1), 19-38.

Likert, S. (1976). *The Human Organization: Its management and value*. New York : McGraw-Hill.